

Арифметика з присмаком популізму

Чому влада взяла курс на скорочення кількості депутатів до 300 вичлених кубічним коренем
» стор. 4

«Життя змусило змінити прізвище»

Знаменитий український співак Микола Ворвулев народився на Дніпропетровщині з прізвищем Ворвуль
» стор. 12

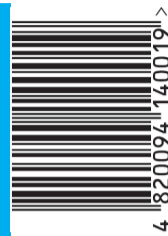
А вареники — за розкладом!

На Тернопільщині люди з 15 сіл готують страву захисникам на передову
» стор. 3

Україна молода

Вівторок, 2 лютого 2021 року

№8 (5740)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 28,132 грн
1 € = 34,157 грн
1 рос. руб. = 0,371 грн

Віддам «оборонку» в приватні руки

Прийняття законопроекту №3822 призведе до руйнації ОПК держави і, як наслідок, втрати її незалежності та суверенітету

» стор. 5, 6

Існує реальна загроза перетворення державного концерну на «приватну лавочку».
Фото з сайта defence-ua.com.

■ ВИБРИКИ ФЕМІДИ

«П'ятій колоні» муляє

Противники членкинь покладаються на Окружний

Свідокія ФЕЩЕНКО

Іронічно-саркастичні запитання на кшталт «чи переглядатиме українська Фемида закони Ньютона» породило нещодавнє скасування Окружним адміністративним судом міста Києва (ОАСК) постанови Кабінету Міністрів України № 437 від 22 травня 2019 року, якою було затверджено нову редакцію українського правопису. Обставили все так, що мама школярки з Херсона побідкалася, що її доні складно розібратися з «проектами» і «членкинями», то ГО вирішила відстояти справедливість у суді. Позов до Кабміну датується ще вереснем 2019 року, третя особа — Міносвіти. Трохи раніше, нагадаємо, той же скандально відомий ОАСК задовольнив позов політика команди Януковича Андрія Портнова (проти якого були порушені справи за держзраду) та зобов'язав Міносвіти переглянути підручники з історії у частині викладу даних про Революцію гідності.

Усе це згуртувало наукову спільноту, проукраїнських політиків і всіх людей зі здоровим глуздом, які доводять, що названі рішення — маніпуляції й підігрівання «п'ятої колонії» в Україні пропутінським силам, яким і в «великій Расіє» останніх пару тижнів непереливки через масові протести. Своє обурення зухвалим рішенням Київського окружного адміністративного суду по суті про скасування нового правопису української мови — вважаючи його неправосудним, політично мотивованим та спрямованим на обслуговування інтересів українофобських політичних сил, — висловила, зокрема, Координаційна рада із захисту української мови та культури.

У публічній заяві Координаційної ради йдеться про те, що це рішення, як і низка інших, ухвалених тим самим судом рішень, наприклад про заборону відзначати в Києві пам'ятні дні вісьмох видатних діячів української культури та борців за волю і незалежність України, зокрема Власа Самчука, Юрія Липи, Андрія Мельника, — спрямоване на дестабілізацію соціально-політичної ситуації в країні шляхом підризу авторитету рішень державної влади.

Також зазначається: «Очевидними наслідками реалізації такого рішення є дискредитація системи зовнішнього незалежного оцінювання з української мови як механізму, що забезпечує кращим випускникам шкіл доступ до безкоштовної вищої освіти незалежно від корупційних можливостей та рівня доходів їхніх батьків. Прихильники «русскава міра» та «совку» ведуть нас назад у систему, де всім заправлятиме «блат», як це фактично було за часів СРСР, у той час як на

словах офіційно декларувалися справедливість і рівноправність.

Ми засуджуємо дії всіх політичних сил, які кличуть до повернення накинених Москвою «норм» української мови, запроваджених сталінським окупаційним режимом у голодоморному 1933 році та пізніше з незначними змінами підтверджених у 1945-му і 1959 роках із метою знищення українства як самостійної окремої нації».

У заяві йдеться і про те, що правопис, затверджений у 2019 році урядом Гройсмана, насправді потребує подальших змін. Однак, згідно із законодавством, їх має ухвалювати уряд на підставі рекомендацій Національної комісії зі стандартів державної мови, напрацьованих з урахуванням пропозицій і висновків насамперед Інституту української мови, а також Інституту мовознавства імені О. О. Потебні Національної академії наук України, а не суди на вимогу малограмотних невігласів, котрі погано володіють українською, і тому вимагають, щоб вона стала якомога більш схожою на московську.

Координаційна рада із захисту української мови та культури пророкує: «Чинна влада України повністю втратить свій авторитет та можливість здійснювати управління державою, якщо дозволить зграйці українофобів, підтримуваних із Москви, диктувати свою волю всій країні з допомогою корумпованих судів».

Тим часом Міністерство юстиції на офіційній сторінці у соціальній мережі «Фейсбук» процитувало заступницю міністра Валерію Коломієць: «...Ми вважаємо незаконним відповідне рішення ОАСК та оскаржуватимемо його в апеляційній інстанції. На те, аби подати апеляцію, уряд має 30 днів».

Людмила НІКІТЕНКО

■ ВІДДІЛ КАДРІВ

Молодий і зелений

На Черкащині новий голова ОДА, четвертий за останні півтора року

Президент України Володимир Зеленський призначив новим головою Черкаської обласної державної адміністрації 29-річного народного депутата Олександра Скічка від своєї ж партії «Слуга народу», колишнього телеведучого і шоумена. Це вже четвертий очільник Шевченкового краю за останні півтора року.

«Сподіваюся, що ваші наполегливість і обізнаність у питаннях розвитку інфраструктури, завдяки роботі в парламентському Комітеті з питань транс-

порту, допоможуть у реалізації важливих для розвитку області проектів. Будівництво доріг, залучення інвестицій і покращення добробуту людей — все те, чого потребують жителі Черкащини», — сказав напутні слова

Володимир Зеленський.

Нагадаємо, що Олександр Скічко народився 1991 року в Черкасах. У 2013-му закінчив Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана» за спеціальністю «міжнародна економіка» (магістр з міжнародної економіки). У 2019-му був обраний народним депутатом України по 197-му виборчому округу з центром у Каневі. Одружений із донькою мультимільонера Леоніда Юрушева.

Сам Олександр Скічко зазначає, що поставив перед собою виклик зробити черкаський регіон зразковим та показовим у плані успішності й розвитку. «Це дуже зворушливо, адже Черкащина — це місце, де я народився і виріс», — наголосив Олександр Скічко.

Світлана МИЧКО

■ ДОБРА СПРАВА

А вареники — за розкладом!

На Тернопільщині люди з 15 сіл готують страву захисникам на передову

Фото зі сторінки Байковецької громади у «Фейсбуці».

Близько 50 тисяч смачних домашніх вареників із картоплею і шкварками, складених у пластмасові відерця й залитих смальцем, їдуть до наших воїнів на схід із Байковецької об'єднаної територіальної громади, що під Тернополем. Ліпили їх у ідальнях шкіл і садочків, а також удома, кількості господинь (були серед них і чоловіки, і навіть діти) з усіх 15 сіл цієї ОТГ. А відбувалася така кулінарна толока в рамках уже традиційної — проводиться п'ятий рік поспіль — акції під назвою «Фабрика різдвяного вареника», що була започаткована в цій же громаді.

«Нам тут, у тилу, добре, затишно, комфортно, — говорить байковецький сільський голова Анатолій Кулик, — у нас не стріляють, довкола не вибухають міни. Але якщо ми забудемо про тих, кому завдячуємо миром, то втрачимо Україну, втрачимо незалежність. Зрештою, втрачимо гідність. Саме тому ми постійно відчуваємо потребу допомогти, висловити свою вдячність нашим героям добрим вчинком, добрим словом.

У перші роки «Фабрика різдвяного вареника» діяла на базі шкільних їдалень того чи іншого села. Але коли кількість бажаючих узяти участь у її роботі постійно зростала, було прийнято рішення ліпити традиційні українські смаколики в кожному селі окремо. І це треба бачити, з яким натхненням, на якому духовному піднесенні беруть участь в акції не тільки дорослі, а й діти».

■ COVID-19

Вакцина приїде

Старт імунізації обіцяють на середину лютого

Катерина БАЧИНЬСКА

Найменша кількість хворих на COVID-19 із серпня зафіксована в Україні за добу 31 січня, а саме — 2 тис. 30 випадків. Про це заявив міністр охорони здоров'я Максим Степанов у «Фейсбуці». Найбільше нових випадків виявили в Києві, Івано-Франківській, Миколаївській, Львівській та Закарпатській областях.

Стало відомо, що вже за два тижні Україна має отримати перші партії вакцини. У Європейському Союзі вже привітали виділення України вакцини компанії «Пфайзер». Препарат нададуть у рамках програми COVAX. У лютому наша держава має отримати 117 тисяч доз препарату від цієї компанії. Також упродовж першого півріччя України планують надати від двох до майже чотирьох мільйонів доз препарату від «АстраЗенека».

Крім того, Україна стала учасником глобальної ініціативи ВООЗ із вакцинації — GAVI-альянсу, в рамках якого передбачається забезпечення 20% нашого населення вакциною проти COVID-19. У переліку ініціативи COVAX — вакцини Pfizer, AstraZeneca, Novavax, Moderna тощо. Вакцини з цієї ініціативи для 20% населення України отримав безплатно, а надалі зможе закуповувати їх за зниженою ціною.

Уряді заповнюють, що імунізація населення стартує вже в середині цього місяця. Вакцинація проходитиме в кілька етапів. Перші в черзі на щеплення — працівники медичних лабораторій, співробітники «швидких», люди, які перебувають в інтернатах та будинках для літніх, а також військові, що воюють на Донбасі.

«Вакцинація проти COVID-19 в Україні буде безплатною. Це саме та турбота, той захист, які повинні надати держава громадянина в час пандемії, від якої потерпає весь світ. Не знаю, скільки коштуватиме вакцина у приватних лікарнях, але для більшості українців ця профілактика може вдарити по гаманцю. А вакцина проти COVID-19 не те, на чому має заробляти держава», — заявив президент Володимир Зеленський.

Водночас Україна опинилася серед десяти країн світу з найгіршою реакцією на пандемію коронавірусу. Наша держава посіла 90-те місце в рейтингу з 98 можливих. Про це свідчить дослідження Австралійського інституту Льове. За його даними, найгірше на пандемію відреагувала Бразилія. Внизу рейтингу також опинилися США, Іран, Колумбія та Мексика. Росія — на 76-му місці. У дослідженні оцінювали реакцію влади на пандемію впродовж 9 місяців після виявлення першої сотні заражень. Лідером — тобто країною з найкращою реакцією на ковід — стала Нова Зеландія. На 2-му місці — В'єтнам, а на третьому — Тайвань. Китай із цього рейтингу вилучили через відсутність даних про кількість тестувань.

КОЛІЗІЇ

Арифметика з присмаком популізму

Чому влада взяла курс на скорочення кількості депутатів до 300 вичлених кубічним коренем

Тетяна ПАРХОМЧУК

На хату після буревію дедали більше й більше стає схожою державна будівля. Усі конструкції ламаються до решти, механізми раз по раз починають відмовляти, стіни похилились, дах продовжує з'їжджати набік: будь-який, аби не на природному місці.

І що влада? А влада з площини рефлексії переносить у практичну тему зменшення кількості депутатів Верховної Ради. Ну що ж, дочасний розпуск парламенту починає поповнюватись новими сценаріями. Зокрема, через референдум.

Отже, самодержець із Банкової забажав, аби було не 450, а 300 депутатів. І так його це припекло, що навесні, ймовірно, разом із бруньками на деревах можуть набубнявіти й нові дочасні парламентські вибори.

Законопроект «300 депутатів»

Як уже повідомляла «УМ», минулого тижня народні депутати ухвалили президентський закон про референдум. Власне, цим вони, ймовірно, підписали собі вирок не досидіти до законного кінця каденції. Нагадаємо, закон прописаний таким чином, що рішення Ради, яке закріплює або відмінює результат референдуму, може не мати жодного значення. Звісно, більшість парламентаріїв нервують. Бо кому сподобається, що за такого референдного порядку спікер парламенту Дмитро Разумков може поставити своє крісло вдома на кухні, аби милуватись. Однак ідея перевести чинний парламент на меншшартистну роль прийняття рішень може в перспективі коштувати чимало й без того падаючому рейтингу Володимира Зеленського, але він зараз про це не замислюється. Наразі президент бавиться тим шнурком, що здатний якщо не зовсім підвісити парламентаризм на догоду Банковій, то хоча б добряче постаратись це зробити.

Аналітики, розглядаючи це в зародку президентський законопроект про референдум, зазначили, що ним Зеленський дарує собі згоду народу на скорочення в Конституції кількості народних депутатів з 450 до 300. Відповідний законопроект Зеленського вже в лютому минулого року був попередньо ухвалений парламентом, однак 300 голосів на його остаточну підтримку не було і наврайд чи передбачається зараз. Однак якщо Верховна Рада не погодить цей проект навіть після референдуму, то, як стверджують втаємничені в кулуарні інтриги Банкової, це буде приводом для розпуску парламенту.

Отже, 14 січня Комітет із правової політики Верховної Ради рекомендував прийняти законопроект №1017, що передбачає зменшення складу парламенту до 300 депутатів. Він був внесений президентом як невідкладний. Відповідні зміни плануються внести до ст. 76, 77 Конституції України.

У документі пропонувалося: * Зменшити конституційний склад парламенту з 450 до 300 народних депутатів.

* Вилучити зі ст. 76 норму про те, що народних депутатів обирають «на основі загального,

рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування» (оскільки ця норма дублює ст. 71).

* Додати вимогу до кандидата в народні депутати — володіння державною мовою.

* Змінити виборчу систему та закріпити пропорційну виборчу систему на парламентських виборах.

Політичні експерти наразі вбачають єдиний позитив від прийняття цього закону в тому, що існуюча кількість депутатів справді вже не актуальна.

Так, скажімо, директор Інституту світової політики Євген Магда зазначив: «Єдиним плюсом можна вважати фіксацію того, що чисельність 450 депутатів, котра дісталась нам від Верховної Ради УРСР, зараз не зовсім актуальна: кількість населення зменшилась, а депутатів стільки ж, як і було. Але мені не відомі будь-які ініціативи з розрахунку чисельності парламентаріїв, чому влада вирішила зробити так, а не інакше. Тобто це популізм під виглядом законодавства, та ще й з особливим цинізмом.

Насправді, коефіцієнт корисної дії депутатів від їх кількості в Раді не залежить, але є очевидний мінус: пересічному виборцю буде складніше спілкуватись і знаходити спільну мову з народними обранцями, якщо їх стане на третину менше».

Як на цей раз, на чергових чи позачергових виборах голосуватимуть українці. Особливо ті, хто був зачарований Зеленським настільки, що вибрав керівником держави людину, котра нічого не розуміє в державному управлінні.

Невігластво зі смаком

Українці в соцмережах іронічно висловлюються з приводу кількості та самої ідеї скорочення чисельності народних депутатів саме в цей період. Мовляв, і 300 — це забагато. Треба залишити одного депутата. Одного на всю сесійну залу.

«Якщо ідіотизм, то він має бути зі смаком. І чому 300, а не 150 або 327,5? Бо що, все з розрахунку на 73%? Для Кремля Україна — парламентська республіка, депутатів щонайменше. Чому? Побіжний аналіз показує, що за таких умов нами легше буде управляти», — кпиняють нову ініціативу влади українці.

У команді Зеленського спробували знайти пригномне пояснення, чому пропонується саме 300 нардепів. Заступниця голови Комітету Верховної Ради з правової політики Ольга Совгіря розповіла: «Річ у тім, що є вдома фахівцем із конституційного права формула Таагенера і Шугарта, згідно з якою кількість депутатів у парламенті має дорівнювати кубічному кореню з кількості громадян держави. Якщо ми порахуємо кількість громадян України і спробуємо застосувати цю формулу, то вийдемо саме на таке число».

Вона уточнила, що такий результат буде з урахуванням населення, яке проживає на тимчасово окупованих територіях.

От тільки цікаво, як вони по-

Петро Порошенко і Юлія Тимошенко. У пошуках виходу з політичної кризи. Фото з сайту parliament.ua.

рахували кількість населення, якщо перепис в Україні проводився ще в минулому столітті?

Позбавити українців виборчих прав?

Однак і це питання продовжило епопею різновекторності поглядів усередині «слуг». Нардеп президентської фракції Олександр Ковальчук сказав: «Мені було б цікаво запитати в українців, чи дійсно вони хочуть 300 народних депутатів, а не 450?» — І додав: «Також цікаво було б дізнатися, чи всі українці ро-

пропонує речі, які традиційно користуються популярністю у пересічних українців, бо якихось аргументів на користь інших своїх ідей не має. Власне, ця пропозиція асоціюється з кучмівським референдумом 2000 року, що аналітики вже назвали принципом «назад, у майбутнє».

Звісно, народу це може сподобатися: зменшити кількість депутатів, а якщо й урізати їм зарплатню і ще чимало чого. Єдине, про що варто згадати, що на референдумі в 2000 році ставилось питання трансформації Ради й виносилася на обговорення тема верхньої палати парламенту. Хоча, ймовірно, вона ще впливає. Крім того, в інформаційний простір вкидаються теми, котрі звучали у «5 питаннях від Зеленського». Схоже, що саме тепер вони звучатимуть знову.

Усі на вибори!

Окрім президента, до виборів активно почали готуватись партії, послідовно продовжуючи нарощувати прихильність електорату. І першим у вічі впадає зростаючий рейтинг ВО «Батьківщина». Згідно з останньою соціологією, партія Юлії Тимошенко займає вже третю позицію, обганяючи президентську «Слугу народу».

Про це, нагадаємо, свідчать дані опитування Київського міжнародного інституту соціології (КМІС).

Так, якби вибори до Верховної Ради проходили в другій половині січня 2021 року, команда Тимошенко отримала б майже 13% серед тих, хто визначився і прийшов на дільниці. Водночас за «Слугу народу» свої голоси готові віддати 11% із числа тих, хто визначився з вибором.

Загалом прохідний п'ятивідсотковий бар'єр до Верховної Ради зараз змогли б здолати ОПЗЖ (20,7%), «Європейська Солідарність» (15,3%), «Батьківщина» (12,6%), «Слуга народу» (11,2%), «Сила і честь» (8,3%), «Голос» (5,6%).

Хто ще підтягнеться до фаворитів, час покаже. Але очевидно: тенденції в рейтингових розкладах вказують на розчарування суспільства в «нових обличчях» і запит людей на досвід і розуміння державних процесів і професійність.

Дещо критичний настрої у

«мажоритарників». Адже наступні вибори будуть за партійними списками і відносно незалежні від партій нардепи розуміють, що, аби зайти в Раду ще раз, їм необхідно шукати своє місце в майбутній політичній конфігурації. Так, з одного боку, в них немає реального стимулу, але з іншого — шанси є, оскільки через зростаючу конкуренцію усередині партій їхні лідери зможуть позбутись токсичних колег на користь небідних і здатних домовляти кандидатів із числа нинішніх «мажоритарників». І не факт, що торги вже не відкриті.

Непереможний популізм

Питання формування порядку денного дня досить проблемне для команди Володимира Зеленського. Адже простір для політичного маневру «слугам» потрібен як повітря. Тому і йдуть у хід різні способи маніпуляції. Як-от зменшення кількості нардепів, оскільки наразі ця проблема не настільки гостра й актуальна. Так, передбачається зменшення витрат на депутатів, але на тлі збільшення видатків на офіс президента, МВС, Генеральну прокуратуру — це просто популізм і спроба переключити увагу суспільства. Тому якісь вагомий й серйозні перспективи в цієї ініціативи не проглядаються.

Утім усе це не знімає побоювання: як на цей раз, на чергових чи позачергових виборах голосуватимуть українці. Особливо ті, хто був зачарований Зеленським настільки, що вибрав керівником держави людину, котра нічого не розуміє в державному управлінні. І тепер чимало з них розчаровані й розгублені настільки, що можуть зробити ще гірший крок, у бік Медведчука. А такі вагання між Зеленським і Медведчуком уже проглядаються у суспільстві.

У нас немає наразі потужного національного лідера на кшталт Вацлава Гавела, Леха Валенси, Ангели Меркель, Маргарет Тетчер, ми ще не маємо достатньо сил, щоб вибратись із вигрібної ями. Але лунають цілком логічні й політично вмотивовані заклики до об'єднання всіх демократичних сил. Наразі патріоти дійсно мають бути сильними єдністю, аби їх не роздерли й не знекровили поодиночі. ■

■ ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

Віддам «оборонку» в приватні руки

Прийняття законопроекту №3822 призведе до руйнації ОПК держави і, як наслідок, втрати її незалежності та суверенітету

Віктор ШТОЛЬЦ

Головне управління Верховної Ради України у висновку на законопроект «Про особливості реформування підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності» №3822 вказує на 12 принципових положень, нерегульованих документом. Проте за рекомендацією парламентського Комітету з питань національної безпеки, оборони і розвідки Верховна Рада 29 січня прийняла законопроект у першому читанні. Документ є квінтесенцією поглядів Укроборонпрому (УОП) на реформи. І процес реформування розподіляє на три фази: підготовчу, перетворення (корпоратизацію) самого Укроборонпрому та держпідприємств ОПК, щодо яких він виконує функції управління від імені держави. До статутного капіталу новоутвореного акціонерного товариства (АТ) вносяться пакети акцій господарських товариств. Третя фаза — діяльність де-факто холдингової компанії на чолі з новоутвореним АТ «Укроборонпром».

Холдинг діятиме поза чинним законодавством?

Читаючи законопроект, розумієш, що заяви щодо ліквідації Укроборонпрому — від лукавого. В документі передбачено трансформацію цієї структури в акціонерне товариство, а фактично — в холдингову компанію. Але термін «холдингова компанія» не згадується. Норми чинного законодавства (ЗУ «Про холдингові компанії в Україні») не розповсюджуються на УОП, зокрема, щодо приватизації акцій керуючої компанії і підприємств, які входять до її складу, тощо. Тобто в державі буде одне законодавство для всіх холдингових компаній, а інше — для Укроборонпрому (можливо, його назву буде змінено). Укроборонпром є таким собі птахом Фенікс, який начебто ліквідується, а потім відроджується з усіма своїми вадами та ще й із новими.

Утворений за часів президента В. Януковича, Укроборонпром здобув славу інструменту корупції та розпродажу озброєння й військової техніки, які залишилися в Україні з часів СРСР. Цікаво, що в базовий закон «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» від 16 червня 2011 року № 3531-VI, за яким здійснюється управління всім ОПК держави, за майже 10 років внесено лише одну поправку! Структура, утворена ще злочинною владою, і досі влаштує всіх: «лівих», «правих», «попередників», «патріотів». Вона дозволяє отримувати гроші, паразитуючи на реальних розробниках та виробниках-підприємствах.

Головна мета цієї господарської комерційної структури — отримання та максимізація прибутку. При цьому в Законі «Про національну безпеку України» ОПК названо однією зі складових частин сектору безпеки й оборони (стаття 12). Але ж обороноздатність країни та отримання максимального прибутку — поняття не тотожні, а інколи протилежні. Це фундаментальне протиріччя закладено при утворенні УОП, тому що організовували його не з метою забезпечення безпеки та оборони країни, а для корупційних оборудок. Зарплата керівництва цього унікального

суб'єкта господарювання (а не органа держави) не залежить ні від фінансово-економічного стану підприємств, щодо яких він здійснює функції управління від імені держави, ні від їхнього розвитку, отримання замовлень, переоснащення новітнім обладнанням, банкрутства та приватизації...

Нюанси реформування УОП

На першій фазі реформування УОП, згідно зі статтею 9 законопроекту, планується за одноосібними рішеннями Укроборонпрому вилучати у підприємств, які входять до його складу, будь-яке майно, майнові права (у тому числі права на об'єкти інтелектуальної власності), контракти з держоборонзамовлення та зовнішньоекономічні. Набувачем можуть бути інші підприємства концерну або... так, він сам. Замість правостановлювальної документації — рішення самого концерну. Дії відбуватимуться без згоди ФДМУ і трудових колективів підприємств. У підприємств зможуть вилучити майно, інтелектуальні розробки (в розробників), або змінювати сторони вже укладених контрактів як з держзамовлення, так і зовнішньоекономічних. Іноземний партнер укладатиме контракт з одним підприємством, а Укроборонпром на свій розсуд, без згоди іноземного контрагента вилучатиме одного українського партнера і замість нього надаватиме іншого.

Хто ж із потенційних партнерів наражатиме себе та свій бізнес на свавілья Укроборонпрому і про який інвестклімат України можна говорити? Трудові колективи потужних підприємств ОПК, які з радянських часів мають об'єкти соціально-культурного призначення (гуртожитки, поліклініки, дитячі комплекси, бази відпочинку тощо), будуть відсторонені від майнових питань. Завдяки ним за відносно невеликих зарплат змога залучити кваліфіковані кадри, в тому числі молодь. Вилучення таких об'єктів для приватизації призведе до відтоку кваліфікованих кадрів, негативно вплине на їхню спроможність розробляти/випускати складну наукоємну продукцію.

Крім того, Укроборонпром

Було ваше — стане наше?
Фото з сайту 112.ua.

(стаття 10) отримує право під час проведення реорганізації підприємства не застосовувати, зокрема, положення законодавства і договорів щодо необхідності одержання згоди кредиторів стосовно заміни боржника в зобов'язанні (переведення боргу). Тобто, вам заборгувало одне підприємство, а Укроборонпром замінить його на безнадійного банкрута і ваші гроші — тютю, а кредитор не має права вимагати забезпечення зобов'язань, їх виконання або дострокового припинення. Так що позичати гроші будь-якому підприємству Укроборонпрому тепер небезпечно.

Апетити УОП у законопроекті зростають. На підготовчій фазі запропонованих «реформ» він бажає отримати право на заміну обтяженого майна (стаття 11 законопроекту). Це стосується майна підприємства або господарського товариства, на яке накладено арешт під час здійснення виконавчого провадження, адміністративний арешт майна або яке передано в податкову заставу. За рішенням УОП таке майно замінюють іншим, ринкова вартість якого не є меншою. Тобто замість літака, обладнання або інших ліквідних активів Укроборонпром надасть... що завгодно, вилучивши таке майно теж у кого завгодно, аби загальна ціна (теж цікавий момент — встановлення реальної ціни) була однаковою. Реєстраційні дії стосовно припинення обтяження майна, яке замінюється, проводить відповідний уповноважений орган або посадова особа невідкладно, не пізніше наступного робочого дня після одержання документів від підприємства. І отримає кредитор кілька тонн піску або металобрухт замість конкретного ліквідного майна.

Небезпечною для ОПК є стаття 12, яка надає право Укроборонпрому передавати ФДМУ для їхньої подальшої приватизації підприємства, «які відповідно до законодавства можуть бути приватизовані, не задіяні у виконанні державного оборонного замовлення (держконтрактів з оборонних закупівель) та не здій-

снюють діяльність з виробництва, розроблення, модернізації, ремонту, обслуговування, реалізації, утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів». В умовах відсутності державних цільових програм розвитку визначити потреби держави у продукції ОПК на перспективу практично неможливо. Наприклад, Державна цільова програма розвитку авіапромисловості, розробити яку мало Мінекономіки, відсутня як така понад 10 років. А без чітких часових критеріїв можлива необґрунтована приватизація підприємств ОПК, у тому числі тих, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави в інтересах купки ділків. Що буде завтра і хто оснастить наші Збройні сили та військової формування сучасною технікою?

Укроборонпром у «Прикінцевих положеннях» законопроекту планує ще одне нововведення — «за окремим рішенням УОП його функції як суб'єкта управління об'єктами державної власності в ОПК можуть бути делеговані його учаснику». Тобто визначені Законом повноваження щодо управління об'єктами державної власності в ОПК «Укроборонпром» планує передавати на свій розсуд будь-якому підприємству зі свого складу. З урахуванням того, що деякі підприємства планується перетворити в ТОВ, наглядових рад там не буде. Таким чином виникає можливість розпоряджатися ОПК держави від імені однієї фізособи.

Безконтрольний перерозподіл майна при корпоратизації

Корпоратизацією держпідприємств ОПК (друга фаза реформування) керуватиме УОП. Більшість членів комісії з корпоратизації та її голова — його представники. УОП визначає і персональний склад органів управління новоутвореними АТ. У відповідності до статті 7 саме Укроборонпром приймає рішення про подальше використання держмайна, що не ввійшло до статутних капіталів господарських товариств ОПК, що дозволяє його безкон-

трольно перерозподіляти. Як у пісні: «Сам п'ю, сам гуляю...»

У статті 5 передбачена приватизація новоутвореного АТ «Укроборонпром» і перетворених держпідприємств. За рішенням КМУ, вони мають право відчужувати пакет акцій у розмірі, що не перевищує 25% -1 акція. Крім того, АТ «УОП» має право самостійно розпоряджатися майном, за винятком акцій, відповідно до порядку, затвердженого його наглядовою радою». Тобто ця рада сама визначатиме перелік і спосіб приватизації майна ОПК держави, всупереч Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна».

У процесі таких перетворень передбачаються дуже дивні дії. Наприклад, під час утворення товариства, формування його статутного капіталу та припинення підприємства шляхом перетворення, у тому числі під час відступлення права вимоги, переведення боргу, не застосовуються положення законодавства і договорів щодо проведення екологічного аудиту підприємства; обмежень у розпорядженні майном, встановлених для об'єктів держвласності, що не підлягають приватизації, та інше. Знову надається можливість для розпродажу держмайна ОПК?

Згідно зі статтею 14, внесення нерухомого майна підприємств у статутний капітал товариства здійснюється без попередньої держреєстрації права держвласності, права господарського відання або права оперативного управління підприємств на вказане майно, а переоформлення документів, що посвідчують права власності на об'єкти нерухомого майна, внесені до статутного капіталу товариства, здійснюється товариством упродовж трьох років із дня держреєстрації товариства (стаття 17). Мабуть, щоб за цей час і майно неможливо було повернути і термін позовної давності збіг. Згідно з цією ж статтею, акт приймання-передавання майна до статутного капіталу УОП або АТ «УОП» стає... правостановлювальним документом.

Продовження — стор. 6

Гліб БАБІЧ (позивний Лентай),
учасник АТО/ООС (Fb)

■ ПРЕМ'ЄРА

По душі наждаком

У Києві представили документальний фільм про війну і ДАП «Трохи нижче неба»

Нарешті і я напишу про прем'єру документального фільму «Трохи нижче неба».

Я з усім цим повинен був пожити пару днів. Та й написали про нього багато хто — добре і детально. Я навіть думав узагалі від цього «відпетляти» — якраз через те, що «все вже сказали». І тому, що фільм змусив знову пережити і продумати не тільки його події, а й багато зі свого.

Але потім зрозумів. Саме тому — напишу.

«Трохи нижче неба» вийшов особливим фільмом. Документальних фільмів про війну і безпосередньо про ДАП знято вже багато. І кожен вкладає свою цеглину в загальну «стіну пам'яті». Але тим, хто робив цей фільм вдалося показати цей маленький шматочок правди про війну в таких гранях і деталях, що він пройшовся по душі наждаком, навіть у мене — давно огрубілого, і тих, хто бачив подібне своїми очима.

Це не фільм про всю історію ДАП. Це не є хронологією і перерахуванням учасників. Це не батальне полотно, і не «військовий хорор». «Море крові і вогню» чекати не треба. Це тут представлено рівно настільки — щоб показати без перебільшень той «фон», який був щоденно «рутиною» для всіх учасників подій. Але і цього цілком достатньо.

Це кілька людських історій. Про життя і смерть тих, кого звикли називати «кіборгами». В розповідях побратимів, друзів, близьких, батьків і дітей загиблих. Це ті самі «грані» і «деталі», з яких складаються найпереконливіші і найправдивіші картини. Це не просто можливість за 56 хвилин опинитися там, поруч. Це можливість хоч трохи відчутти в комплексі — навіщо, як і за що. Так як вони. Люди, що прийшли тримати ДАП. Вони не були навмисно зібраними з безстрашності і витривалості кіборгами. Це в більшості — люди, які ще декілька місяців тому були такими ж, як і всі. Звичайними мирними людьми. Просто вони залишили свій маленький світ і рідних. Ненадовго, щоб відбити навалу. Але для багатьох виявилось — назавжди.

Тому зараз я повинен сказати головне, заради чого я все це пишу.

Я часто чую від хороших людей: «Я не можу змусити себе дивитися це. Це дуже важко, це надовго виводить мене з рівноваги».

Коли це говорять ті, хто все це пройшов на будь-якому з рівнів, або ті, хто був щільно поруч, — я їх розумію. Занурюватися в це знову — це як шити рану по живому. Я сам пишу тільки сьогодні — саме з цієї причини.

І коли я чую це від ширих, чистих і переконаних людей — теж розумію. Вони і так із нами. Вони і так підтримують і розуміють нас. Вони відчують біль, коли чують про нові втрати. Вони завжди підставляють плече.

Але. Коли за щось борешся. Коли щось підтримуєш. Коли розумієш, що ти віддаєш багато для загального — завжди є той, хто вже віддав усе. Це потрібно дивитися. Щоб прийти до остаточного розуміння, заради чого все це. І заради чого ти робиш це. Не тільки завдяки висновкам свого розуму, картинам, складеним уявою, і реакцією серця.

Треба подивитися на все це своїми очима. Хоча б збоку. Хоча

б ці самі 56 хвилин. Спробувати відчутти. Може бути — пережити біль і безсонну ніч. Може бути — відчутти себе пригніченим і вибитим із колії. Пожертвувати деяким часом свого звичного існування.

І зрозуміти. Зрозуміти до кінця своє власне «в ім'я чого?».

Адже це не вигаданий фільм жахів — можна не любити і не дивитися. Це те, що було в реальності. І від цього нікуди не піти. І якщо ти не готовий жертвувати власними почуттями і рівновагою, щоб доторкнутися до цього — щось не так у твоїх словах про «розуміння» і «співпереживання». Щось не так у чесності перед самим собою. І це варто подолання.

Я бачив людей у залі після того, коли ввімкнули світло. Бачив їхні обличчя і очі. Чув, що вони говорили. І розумів — цей фільм повинні бачити.

Я виходив із залу на крок попереду Петра і Марини Порошенків. І чув, про що вони говорять. Тихо-тихо.

І коли Пороха зупинили журналісти — він, який зник говорити голосно, ніяк не міг вийти на «нормальну гучність». Я знаю механіку голосу. І знаю, що таке «здавило горло». Це не імітується. Це організм робить сам, нехарактерним скороченням м'язів.

Його інтерв'ю бачили багато з вас, і немає сенсу його переказувати.

Але є головне, що можна виділити. Цей фільм повинні побачити мільйони. І таку роботу треба підтримувати (а в команді фільму в плані — ціла низка подібних стрічок).

І я згоден із ним. Повинні побачити — щоб багато що згадати і зрозуміти. Зараз це потрібно більш ніж будь-коли.

І повірте мені — якщо він так сказав — цей фільм побачать мільйони. Принаймні їм нададуть таку можливість.

Тому, що в ньому є головне. У маленькій стрічці, яку створила маленька група переконаних людей. Своїми силами і за свій кошт. Але за дією він сильніший і чесніший, ніж деякі зі щедро профінансованих стрічок.

Цей фільм потрібно дивитися. Навіть не «в пам'ять про загиблих». Для себе потрібно. Після нього багато остаточно стане на свої місця.

У залі були кілька хороших людей, які прийшли на моє прохання. І я бачив, що вони пережили біль. І я бачив, як хтось із них йшов мовчки, не маючи сил на слова.

Дякую їм за подолання себе. Тепер вони ще краще будуть розуміти те, що до кінця розумію я.

Дякую «батькові» фільму Михайлові Ухману і режисеру Руслану Горовому. Дякую всім, хто робив цей фільм. Дякую всім, кого я побачив у цьому фільмі. Низький вам уклін.

І дякую тим, про кого він. Шкода, нікому з вас я вже не можу подякувати особисто. Але завдяки вам тепер багато хто зрозуміє все це краще.

Усе — це відповіді на запитання «Навіщо було тримати ДАП?», «Заради чого все?» і «Що робити далі?».

Кіборги Ігор Римар, Володя Трух, В'ячеслав Мельник та Іван Вітишин.

■ ДОСЛІВНО

Київ, Луцьк — перші покази фільму про кіборгів відбулися, констатував Михайло Ухман. Попереду Тернопіль, Львів, Рівне.

«Ще два роки тому я зі своїм побратимом Сергієм Коновалом розпочали збирати інформацію про кіборгів, — розповідає доброволець із липня 2016 року Михайло Ухман, журналіст із Тернопільщини, тексти якого друкувала й «Україна молода». — Ми об'їздили всю Україну в пошуках тих хлопців, які воювали в Донецькому аеропорту і потрапили в полон після того, як російські терористи підірвали руїни летовища.

Ми вирішили, що це буде документальний фільм про українських воїнів, котрі зуміли зробити неможливе: вистояти, витерпіти і не здатися. Навпаки, своєю хоробрістю і звитягою вони відправили в пекло сотні московських покидьків, які окупували нашу землю.

Сценарій фільму будувався на життєвих історіях чотирьох хлопців із 80-ї бригади Збройних сил України, які загинули в січні 2015 року, захищаючи аеропорт: Ігоря Римара, Володі Труха, В'ячеслава Мельника й Івана Вітишина.

Як це буває під час такої роботи, час породжує зміни. До нашого проєкту долучився відомий український режисер, письменник, журналіст Руслан Горовий».

P.S. Після фільму ми спілкувалися з його творцями в колі тих, хто був «усередині» подібних стрічок. Не тільки в ДАПі. Думок було багато. Від «так і треба робити» — до «можна було зробити краще». Але ніхто з нас не сказав — «цього не треба було робити». І всі сказали: «Дякую!»

Це важливо. Просто подивіться. ■

Михайло Ухман і Руслан Горовий.

На прем'єрі у столичному Будинку кіно побував й ексбранець Кремля Володимир Балух, який реабілітується після побиття в Києві ще восени (праворуч).

■ ПЛАНІВ ГРОМАДДЯ

На схід чи на захід?

Закарпатська область нині перебуває в інфраструктурній віддаленості від інших регіонів України, і цей фактор має негативний вплив на політичну ситуацію у краї

Олег ГАНСЬКИЙ

Формування ще одного потенційно сепаратистського регіону в Україні — на Закарпатті — частково можна пояснити економічними факторами. З одного боку, трудова міграція — до епідемії коронавірусу, з другого — відстані та існуюча нині інфраструктура регіону також орієнтують регіон у бік Європи. А вже до Будапешта значно ближче, ніж до Києва, — до останнього ж треба їхати малокомфортабельним і повільним потягом або автодорогами низької якості. За винятком хіба що деяких ділянок траси Київ—Чоп, яка назагал поступається якісним східноєвропейським автомагістралям. Не вдається подолати цю відстань і повітрям, адже єдиний в регіоні аеропорт більше закритий, ніж працює. Проте сьогодні ситуація, здається, почала змінюватися.

Посадка за Карпатами

Влада України включила у держкошторис побудову летовища на Закарпатті: проект дозволить «інтегрувати» прикордонний і «наполовину угорський» регіон до України. Тож одним із нововведень Державного бюджету на 2021 рік є виділення коштів на розвиток регіональних аеропортів. Таким чином уряд не відступає від власної ідеї розвитку внутрішніх авіаперевезень і прагне зв'язати між собою віддалені регіони, наприклад Закарпаття і Запоріжжя. І якщо в останньому новий, сучасний аеропорт нещодавно було відкрито, то проблемне летовище в найзахіднішому регіоні вимагає більше зусиль.

Будівництво нового аеропорту в Закарпатській області заплановано до 2023 року. Інвестиції в будівництво, за попередніми оцінками, повинні скласти від 3 до 4 млрд гривень. Як зазначив голова Державного агентства інфраструктурних проектів України Кирило Хомяков, нове летовище на Закарпатті мають намір зводити в рамках державно-приватного партнерства, де держава візьме на себе витрати на будівництво аеродрому, а приватний інвестор повинен буде побудувати термінал.

Станом на сьогоднішній день Кабмін затвердив виділення 30 млн гривень на передпроектні і проектні роботи для будівництва нового аеродрому. «Перед визначенням оптимального місця розташування буде проведена аерофотозіомка місцевості для вивчення висотних перешкод та інших чинників: типу земель, наявності магістральних споруд, близькості до основних інфраструктурних об'єктів тощо. Після передпроектних робіт буде обрано генерального проєктувальника аеродрому, паралельно розроблять інвестиційний план та оцінку впливу на навколишнє середовище, а далі буде етап безпосереднього будівництва аеродрому», — сказав Хомяков, додавши, що довжина злітно-посадкової смуги складе не менше 2500 м, що дозволить їй приймати повітряні судна типів A320 і B737.

За словами міністра інфраструктури України Владислава Крикля, пасажиропотік нового аеропорту планується на рівні 200—300 тис. осіб на рік із можливим збільшенням до 500—600 тисяч. «На жаль, на сьогодні єдиний діючий аеропорт в регіоні — в Ужгороді, функціональні можливості якого обмежені у зв'язку зі складністю зльоту і посадки через територію Словаччини і неможливістю обслуговування літаків класу B737-A320», — за-

значив Крикль.

Станом на сьогоднішній день проєктувальники обирають між двома ділянками: у Мукачевому та селі Середнє. Далі визначать найоптимальніше місце для розташування злітно-посадкової смуги. За словами Хомякова, раніше робоча комісія у складі фахівців Мінінфраструктури, Держагентства інфраструктурних проектів, Державіаслужби та Укреропроту розглянула чотири місця розташування: Хуст, Ратівці, Середнє і Мукачеве.

«Обрали Середнє та Мукачеве — місця, де розміщення смуги буде можливим без тих обмежень щодо довжини та можливості зльоту/посадки, які є наразі в Ужгороді. У Хусті ділянка обмежена існуючими місцевими дорогами та спорудами рибного господарства. У Ратівцях ділянка розділюється на 3 частини магістральним газопроводом та нафтопроводом «Дружба», що потребує їх винесення за межі забудови. Також максимальна близькість до кордону — 7 км, а це значить, що є обмеження для проєктованого об'єкта», — пояснив Хомяков.

Перший етап проєктування вже розпочато: інженерно-геодезичні вишукування для визначення висотних перешкод. Далі визначатимуть найоптимальніше місце для розташування злітно-посадкової смуги та розпочнуть роботу над проєктуванням.

Мільйони на автобан

Тим часом стало відомо: Угорщина планує надати кредит на 50 мільйонів євро для будівництва доріг та інфраструктури у Закарпатській області. Про це міністр закордонних справ Угорщини Петер Сійярто заявив нещодавно на спільній пресконференції з головою МЗС України Дмитром Кулебою в Києві.

«До цього моменту ми надали гранти на суму 16 мільярдів форинтів (понад 1,5 мільярда гривень. — Ред.), йдеться про 34 тисячі проєктів. У рамках цього маємо ще 22 мільярди форинтів (понад 2 мільярди гривень. — Ред.) — це гранти для Закарпаття», — заявив Сійярто, додавши, що Угорщина готова «продовжити автостради М3 та М31 до кордону з Україною і взяти участь у розбудові інфраструктури з українського боку».

Також він розповів про наміри збудувати новий прикордонний пункт. «Ми вже підготували, розробили проєкт модернізації моста через Тису в Захоні (прикордонний пункт на українсько-угорському кор-

■ А ТИМ ЧАСОМ...

Злітка для безпілотників

Неподалік від Києва збудують спеціальне летовище для дронів. У новому аеропорту можна буде випробувати будь-які види безпілотників. Як розповів керівник Всеукраїнської федерації власників безпілотників Тарас Трояк, проєкт мають завершити до 2025 року. За його словами, до цього часу ринок безпілотників в Україні збільшиться. Тому наявність спеціального майданчика для обслуговування та тестування великої кількості літальних апаратів стане просто необхідністю. Ідея використовувати безпілотники як кур'єри поступово розвивається. Тому на дахах будинків можуть з'явитися мінімайданчики для доставки дрібних вантажів, посилок та їжі.

Крім аеропорту, в майбутньому планується розробка і запуск промислових квадрокоптерів, які будуть збирати й аналізувати інформацію і передавати в центри обробки даних. А також розвивається ідея з використанням безпілотників для перевезень товарів. Для їх обслуговування та зберігання і потрібні спеціальні майданчики.

доні з боку Угорщини. — Ред.) і хотіли б його реалізувати. Ми хотіли б відкрити новий прикордонний пункт між Великим Ходасом і Великою Паладью», — констатував посадовець. Він також додав, що попередній угорська сторона передала Україні 50 апаратів штучної вентиляції легень, 46 із них — для лікарень поза межами Закарпатської області. ■

■ ОТАКОЇ!

Школа грошей не потребує?

Українські освітяни не витратили понад 5 млрд гривень, виділених їм із держбюджету у вигляді субвенцій

Олег ГАНСЬКИЙ

Дефіцит державного бюджету України в 2020 році, за підрахунками голови Рахункової палати України Валерія Пацкана, зріс у 2,7 рази в порівнянні з 2019 роком і склав 217 млрд грн. Це, за його словами, рекордний показник за останні 10 років.

При цьому ситуація виявилася трохи кращою, ніж передбачали раніше, і дефіцит виявився на 27,8%, або на 83,4 млрд грн, меншим від запланованого. Зменшення дефіциту сприяло невиконання плану витрат держбюджету на 5%, або на 67,3 млрд грн. Це дозволило зберегти дефіцит у встановлених законом межах у 298 млрд грн.

Серед невитрачених коштів, за інформацією Державної казначейської служби, — 5,3 млрд грн невикористаних залишків освітньої субвенції, яка спрямовується місцевим бюджетам на заробітну плату педагогічних працівників установ загальної середньої освіти.

■ ПРОЄКТИ

Небо, відкрите не для всіх

Україна продовжує лібералізувати своє авіаційне законодавство. Коли нарешті скасують пандемічні обмеження, наша держава, можливо, приєднається до довгоочікуваної програми «Відкрите небо». Основна частина угоди стосується технічних регламентів, які повинні імплементувати Україна для забезпечення контролю за безпекою авіації.

Також угода включає два етапи лібералізації ринку. Після її підписання між Україною та країнами ЄС будуть скасовані квоти на польоти. Це означає, що будь-яка європейська чи українська авіакомпанія зможе виконувати необмежену кількість рейсів з України в будь-які аеропорти ЄС.

На наступному етапі європейські авіакомпанії зможуть виконувати каботаж — внутрішні рейси в Україні без необхідності отримання українського сертифіката експлуатанта. Однак угода не передбачає аналогічних прав для українських авіаперевізників — вони не зможуть літати, наприклад, між містами Польщі, Німеччини або Франції.

Парафування угоди, як відомо, відбулося в листопаді 2013 року під час саміту «Східного партнерства» у Вільнюсі. Підписати документ повинні були в 2014 році, проте цього досі не сталося. Офіційною причиною в Мінінфраструктури України назвали «незавершення стороною Євросоюзу процесу внутрішнього узгодження редакції визначення «територія» в контексті питання Гібралтару». Очікується, що це питання буде врегульовано після завершення виходу Великобританії з Євросоюзу.

Наступна дата, коли можуть підписати документ, — 11 лютого, на засіданні Ради асоціації «Україна—ЄС». Міністр інфраструктури Владислав Крикль сподівається, що підписання угоди про Спільний авіаційний простір між Україною та Європейським Союзом відбудеться найближчим часом, і Україна розраховує на підтримку ЄС у цьому питанні.

■ ОЦІНКА СИТУАЦІЇ

2021 рік — половина 2019-го

Повернутися на докартинний рівень авіасполучення в Україні можна за умови введення вакцинації. Таку думку оприлюднив міністр інфраструктури Владислав Крикль. Якщо цього року процес відбудуватиметься за наміченим планом — пройде успішна вакцинація населення, кордони почнуть відкривати і не з'являться нові небезпечні штами вірусу, то можна буде говорити про відновлення авіасполучення у розмірі половини обсягів 2019 року.

За його прогнозами, в 2022 році обсяг авіаперевезень складе 75% від перевезень 2019 року, а в 2023 році обсяг можна буде порівняти з обсягом 2019 року. Однак прогнози і очікування можуть змінюватися. А вже, наприклад, торік кількість перевезень склала 28% від усього обсягу 2019 року.

Аеропорт в Ужгороді фактично не працює: розвиткові заважає близькість до Словаччини і коротка смуга.
Фото з сайту bykvu.com.

ТЕХНОЛОГІЇ

Квиток у майбутнє

Освітні заклади Черкащини отримали 63 комплекти STEM-обладнання для шкільних кабінетів

Людмила НІКІТЕНКО

Освітні заклади Черкащини отримали 63 комплекти STEM-обладнання для навчання та чотири комплекти обладнання STEM-лабораторій. Це дозволить школярам опанувати технічно складні навички, зокрема, із застосуванням математичних знань і наукових понять, підготуватися до освіти після школи та до успішного працевлаштування. STEM-обладнання «працюватиме» у кабінетах біології, географії, математики, фізики, хімії. Тож наразі освітяни Шевченківського краю пізнають ази ефективного використання цього нововведення в навчальному процесі.

Про це «Україні молодій» повідомили в Черкаській обласній державній адміністрації.

За словами в.о. начальника управління освіти і науки Черкаської ОДА Оксани Сімушної, загалом STEM-комплекти отримали 22 школи та один заклад професійно-технічної освіти, котрі відповідають вимогам

Навчання освітан проходить на базі Черкаської міської гімназії №9.
Фото надане пресслужбою Черкаської ОДА.

за кількістю учнів щодо оснащення закладів таким сучасним обладнанням.

«Приємно, що до переліку закладів, які отримали STEM-обладнання, увійшли і п'ять шкіл із сільської місцевості», — говорить пані Оксана.

І додає: фахівці обласного управління освіти проаналізували роботу закладів освіти, які могли б отримати обладнання, а вже самі школи визначили комплектацію індивідуально.

«Для нас пріоритетним є покращення матеріально-технічного забезпечення шкіл. За останні роки, виконуючи обласні освітні програми, ми придбали 211 комплектів різних навчальних кабінетів. Наприклад, торік Черкаська область отримала 18 комплектів обладнання для кабінетів біології, 8 — географії, 11 — математики, 17 — фізики, 9 — хімії та 4 комплекти обладнання STEM-лабораторій», — веде далі Оксана Сімушніна.

Навчання освітан проходить на базі Черкаської міської гімназії №9, яка теж отримала унікальне обладнання і де вже тривалий час запроваджується та розвивається STEM-освіта.

Як зазначає директорка цієї гімназії Ірина Топчій, очолювана нею гімназія вже має лабораторію технологій, де є прилади і верстати, обладнання для вивчення технологій. А нині навчальний заклад отримав унікальне обладнання для STEM-лабораторії, яка дає можливість реалізувати ті знання і навички, яких тут навчають.

«Це не просто предметні знання з фізики, хімії, математики, це хороша можливість застосувати їх на практиці. Це унікальна можливість вивчати технології та створювати проекти, які допоможуть учням обрати професію, реалізувати свої здібності і в майбутньому стати успішними», — підсумовує директорка черкаської гімназії.

вимірної комп'ютерної графіки Blender3D. «З їхньою допомогою я відтворив ойкумени племені», — каже розробник, — повісив туди контролер, напхав купу тексту й опинився реально посеред цього племені».

З того часу Віталій створює ігри на історичну тематику, намагаючись максимально дотримуватися реальних фактів. Почав він із двох версій про тунгуський метеорит, а потім обрав харківську тематику і планує розвивати цю тему далі. Наразі його прихильники з нетерпінням чекають останньої частини гри, повна версія якої має вийти вже цього місяця. За словами Віталія, створення ігор — усього лише хобі, яке не приносить великих заробітків. Але його віртуальна версія історії Харкова може викликати у молоді інтерес до глибокого вивчення минувшини рідного міста.

За її словами, на об'єктах постійної лісонасінневої бази зібрано нині 10 тис. 165 кг лісового насіння — 10 тис. 138 кг жолудів дуба звичайного та 27 кг сосни звичайної.

«Наразі триває зберігання лісового насіння. Періодично відбувається контроль за температурою та вологістю насіння дуба, що перебуває в процесі стратифікації, та насіння сосни, яке зберігається в закритих ємностях на складах та в холодильних камерах», — пояснює Наталя Сегада.

Усі лісгосподарські підприємства Черкащини заготовили достатню кількість лісового насіння для висівання в лісорозсадниках та на лісових ділянках. Тож тільки розвезуться — візьмуться до роботи й будуть саджати нові ліси.

ВІРТУАЛЬНИЙ СВІТ

Гра у свою реальність

Історик-соціолог створює унікальні комп'ютерні ігри, де можна годинами блукати Харковом, читаючи сюжет, мов відкриту книгу

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харківська область

У світі, який вигадав 21-річний житель селища Зачепилівка Віталій Чиж, немає Чорнобильської АЕС, проте працює на повну силу Харківська атомна станція. Її свого часу запланували, проте чомусь не звели. Цей сюжет із серії «Альтернативна історія» автор обрав для мобільної гри, при допомозі якої можна прогулятися найпопулярнішими туристич-

ними локаціями Харкова — Держпром, Саржиним Ярмом, майданом Свободи і кількома станціями підземки. «Це, по суті, як квест-книга, — повідомив він медіагрупі «Об'єкти». — Тобто ми читаємо книгу. Ми ходимо, розглядаємо місто і водночас читаємо цікавий сюжет, що поданий у формі примірника. У самій грі реально є книга, яку можна справді почитати».

За фахом Віталій — не програміст, а фахівець з

історії та соціології. Проте саме на історичному факультеті університету він уперше спробував «погратися» у різні епохи. Все почалося з того, що викладач дав завдання студентам написати твір на тему «Один день у древньому племені». Але замість того, аби створити письмову відповідь, хлопець запропонував її електронну версію. На той час він уже працював із Community Engine (гральний движок для розробки ігор) та з програмою для створення три-

ДОВКІЛЛЯ

Сійся, родися

На Черкащині заготовили 63 тонни лісового насіння

збільшують кількість видів лісових порід. Тож вони заготовили ще й насіння супутніх деревних та чагарникових порід, зібравши 25 кг насіння лісової черешні, 155 кг липи, 47 кг — ліщини, 41 кг — берези, 6 кг — модрина, 4 кг — ялини, 1 кг — груші», — каже пані Наталя.

ЕКОЛОГІЧНО

Винести ялинку

В Україні працюють пункти зі збору та утилізації новорічних дерев, однак більшість громадян все ще викидає їх у смітники біля власних будинків

Катерина БАЧИНЬСКА

Ще до закінчення зимових свят у більшості міст України почали роботу пункти зі збору та утилізації новорічних ялинок. У столиці таких пунктів працює понад півтора десятка. І попри те, що січень вже добіг кінця, дехто з українців тільки зараз приносить новорічну красуню на переробку. «Ми вже третій рік поспіль не викидаємо ялинку, а здаємо її на утилізацію», — розповідає «УМ» киянин Денис Вішко. — І цього року щось затягнули з традицією. Бо винесли ялинку аж 25 січня. Зате свято в домі тривало довше. Дуже добре, що у столиці є більше десятка пунктів, куди можна здати дерево. Це і зручно, і корисно».

На території виробничих баз районних комунальних підприємств з утримання зелених насаджень та лісопаркових господарств підготовлені спеціальні майданчики для збору новорічних ялинок. Саме туди українці і можуть їх принести. «Зібрані дерева перероблять на тріску на спеціальному механізмі й навесні використовують для мульчування (захисту ґрунту від переохолодження та перегріву) лунок вічнозелених рослин. Тому ми закликаємо людей подарувати ялиці, сосні чи смереці «друге життя», — зазначив в.о. начальника Управління екології та природних ресурсів КМДА Олександр Савченко.

В Одесі, наприклад, цього року обмінюють ялинку на солодощі. Таку акцію запровадили одеські комунальники. Закликають не викидати новорічні дерева на смітник, а принести їх на утилізацію. Хочуть не лише уникнути засміченості прилеглих прибудинкових територій, а й отримати вторсировину. Цьогоріч, за інформацією одеських комунальників, люди активніше, ніж раніше, приносять новорічні дерева. Організатори акції запевняють: шоколадних подарунків вистачить на всіх. І мотивують містян та найменших одеситів дбати про чистоту вулиць. «Було помітне переповнення контейнерних майданчиків, адже габаритні ялинки не вмiщалися в баки і доводилося багато сил витратити на ліквідацію цих звалищ», — зауважує голова дільниці № 7 ЖКС «Фонтанський» Гліб Гомонюк. Загалом в Одесі відкрили 40 пунктів прийому використаних ялинок. Розподілені вони по всіх районах міста. Їхні адреси можна знайти на офіційних сайтах міста біля моря.

А от в Ужгороді пунктів прийому немає: ялинки збирають комунальники і везуть на переробку. Перед цим ретельно звільняють ялинку від залишків новорічних прикрас, ниток та пластику. Тим часом луцькі комунальники доставляють ялинку у зоопарк. Ними прикрашають вольєри, гілочками годують жуйних тварин, а стовбури подрібнюють і використовують як підстилку. Екологи закликають утилізувати дерева правильно, а ще краще — купувати ялинку в горщиках і потім пересаджувати. «Щороку, на жаль, маємо цю проблему. І добре, що у 2021-му відкрили трохи більше пунктів переробки. Однак усе одно можемо побачити кожен біля свого дому, скільки ялинок лишається біля смітників. І це — шкода екології, деревам та нераціональне використання природних ресурсів. Тому щороку закликаю купувати дерева у горщиках — це збереже не лише екологію, а й ваш гаманець», — вважає екологиня Варвара Якимчук.

Не обійшлося цього року і без конфліктів. За утилізацію ялинок в Дарницькому УЗН, що в Києві, вимагали гроші. Начебто безкоштовно можна прийняти лише одну ялинку. Про це в дописі на Facebook написав Сергій Адаменко. Він розповів, що ОСББ збрало ялинку зі всього будинку — 768 квартир — та планувало 27 січня вивезти їх на утилізацію. Втім у пункті прийому на Сергія чекав «сюрприз». «Сьогодні прийшли, щоб домовитись про час. І тут несподіванка: головний інженер сказав, щоб ми за утилізацію ялинок заплатили. Безкоштовно, мовляв, приймають лише одну ялинку. Решта — платно», — обурився киянин. Тому ОСББ прийняло рішення вивезти ялинку на смітник. Нагадаємо, що минулого року на переробку в Україні прийняли понад 14 тисяч ялинок.

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині державні лісові господарства наразі продовжують переробку шишок сосни звичайної та заготовляють її насіння. Загалом лісівники Шевченківського краю успішно підготувалися до цьогорічної посадкової кампанії, заготовивши необхідну кількість лісового насіння.

Як розповідає «УМ» Наталя Сегада з Черкаського обласного управління лісового та мисливського господарства, лісівники вже заготували понад 63 тонни лісового насіння. З них 32 тонни — насіння дуба звичайного, 19 тонн насіння горіха чорного та понад 800 кілограмів насіння сосни звичайної.

«Окрім того, наші лісівники

Андрій МЕЛЬНИЧУК,
заслужений журналіст України

Книга мого доброго й давнього знайомого Володимира Чорного «Облога» — це понад 600 сторінок. Тож було б наївно опанувати, як мовиться, «з ходу-маху» цей документально-публіцистичний твір. Зате після уважного, неспішного прочитання він є однозначний вердикт: якби в українській журналістиці сьогодні проводили конкурс на найкращий твір, я би віддав первенство саме цій книзі з вельми інтригуючою назвою і підзаголовком до неї — «Від Переяслава й донині».

Як засвідчує автор — якому нещодавно виповнився поважних 91 рік — спершу книжка задумувалася як звичайна історія рідного села Івангород Христинівського району на Черкащині. Однак у процесі роботи, яка тривала впродовж років, він, відданий журналіст і дипломат, громадський і політичний діяч, зібрав таку кількість життєвого матеріалу, що просто вимушений був вийти за рамки первісного задуму, себто перевів оповідь про свою малу батьківщину в контекст всеукраїнської історії, на основі свого рідного села, долі свого роду-первороду, спробував відтворити картину непростого минулого й сьогоднішнього нашої країни загалом. Саме такий підхід до вирішення задуму й дає читачеві змогу глибше усвідомити борню багатьох поколінь українців за гідне майбутнє нашої нації.

Сходження селянського сина

У далекому дитинстві Володимир Чорний і гадки не мав, що в майбутньому стане відомою людиною. Селянський син, він ще змалечку був призвичаєний до роботи на землі й біля землі. Це й не дивно, адже свята земелька була вічною справою життя його батька — колгоспного комбайнера Лазаря Івановича (його ще називали Лазур) і матусі — рядової колгоспниці Ксенії Никифорівни, шанованих трудівників Івангорода. Отож і їхніх дітей, зокрема, й сина Володю, змалечку захопила звичайна селянська справа.

«Дуже часто доводилося чути, — зізнався мені якось Володимир Лазарович, — як батьки деяких моїх знайомих були такими мудрими й прозорливими, що мало не з пелюшок, замість співанок-колисенок, читали своїм дітям хто Шевченків «Кобзар», а хто й Марксів «Капітал». Я ж навіть казок не знав, тож ні тим, ні іншим похвалитися не можу, хоча вплив батьків визнаю винятково важливим в усьому, що вдалося в житті. А з малолітства тільки й чув: поле, робота, ланка, бригада... Частенько прокидався — батьків уже дома нема, засинав — їх ще нема...»

Однак селянською хлопцем пробув недовго, бо після закінчення семирічної школи вступив до Київського річкового технікуму на гідротехнічне відділення, де здобув звання матроса першого класу, швидко дорісши до техніка-лейтенанта. Не стільки полюбила йому плавба, як спостереження за нашими казковими берегами. Та натішиться цим дивом йому досі не довелося: ще зі студентської лави башковитого хлопця забирають на роботу завідуючого відділом кадрів та організаційної роботи Подільського райкому комсомолу столиці.

А потім була служба в тодішній Радянській армії, навчання на факультеті журналістики Київського університету імені Т. Г. Шевченка. Опісля вісім років Володимир віддав головній газеті республіки «Радянська Україна». А потім попрацював хліба на посаді завідуючого відділом преси та інформації Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном. Був у 1981—1993 роках начальником відділу преси МЗС України. У складі делегації брав участь у роботі кількох сесій Генеральної Асамблеї ООН.

Працював радником-посланником, Тимчасовим повіреним у справах України в Латвійській Республіці. То саме він заснував, будував і чотири роки очолював перше українське дипломатичне представництво в Балтії (дип-

ломатичний ранг — Надзвичайний і Повноважний Посланник України 2-го класу).

Івангород — село козацьке

Сповідь Володимира Чорного про свій рідний край (про малу й велику Батьківщину) у книзі «Облога» уже з перших сторінок підкуповує своєю щирістю і справдешністю. Автор захоплює пише: «Івангород — це якір, на якому тримається мій життєвий досвід. Я любив і люблю своє село, свою малу Батьківщину, оту незабутню стежину, одним одну біля воріт. Коли доводилося натрапляти в книжках чи газетах на означення «малювничка Україна» — мимоволі приміряв його до цієї частини земного закутка, солом'яного й барвисто-зеленого водночас із яскравими вкрапленнями палісадних квітів, і такий щем огортав душу, що якось само собою згадувалося Шевченкове: «Село! І серце одпочине...»

Серед українських сіл і селищ надзвичайно багато Іванівок (десь понад сорок!), чимало інших поселень, що тим чи іншим чином торкаються популярного наймення Іван, а вісім із них носять назву Івангород. Івангород Володимира Чорного, зрозуміло ж, для нього особисто найрідніше й найдорожче з поселень.

За твердженням автора книги, у давнину воно було містом, відтак стало селищем, а нині це просто село, одне з 35 населених пунктів Христинівського району Черкащини, що розташувалося на межі з Вінниччиною. Ці землі в різні часи входили і до Київської Русі, і до Великого князівства Литовського, і до російської імперії. Були вони й частинкою першої робітничо-селянської держави, і навіть наддержави — Радянського Союзу. Свого часу тут правили бал і татаро-монголи, і поляки, і німці з клеймом фашистів. У прададькому минулому ці місця прикрашали будівлі й стоянки історичного значення, про що свідчать унікальні знахідки сільського побуту тих часів, окремі з яких можна побачити в музеях, як гордих посланців ще Трипільської культури.

Івангород — село українське і побутом, і духом, і своєю величною історією, з гордістю акцентує Володимир Чорний. Саме тут була створена перша козацька сотня, яка з 1649 року входила до Уманського полку. А цей полк знав як один із наймогутніших козацьких полків Гетьманщини. Івангородцям судилося у складі військ Богдана Хмельницького брати участь у визвольній війні під Зборовом, біля Жовтих Вод, у Корсунській битві...

■ ЯК ЦЕ БУЛО

Івангород й інші ЖИТТЯ

Журналіст і дипломат Володимир Чорний, однокурсник В'ячеслава Чорновола, у книзі «Облога» пише історію рідного села в контексті української історії

Володимир Чорний (ліворуч) виконує дипломатичну місію.

Тут можна було б довго й прецікаво говорити про зв'язку земляків В. Чорного в ту далеку, майже чотириохотлітню історію. З особливим піететом автор наголошує на тому, що «коли після переяславських переговорів 1654 року московські послы поїхали по Україні приводити людиність до присяги на вірність «царю руському», уманський полк, до якого входили й наші земляки-івангородці, так само, як і сусідній брацлавський, були серед тих, що відмовилися присягати». Трохи раніше, підкреслюється в книзі, а саме у січні 1653 року, на вірність московському царю відмовилися присягнути козацький полковник Іван Богун і кошовий отаман Іван Сірко.

Як прискіпливий дослідник, Володимир Лазарович чимало сил доклав до того, аби хоч щось прояснити про Переяславські угоди, тим паче, що мав таку можливість — звертався в авторитетні інстанції. Але хоч де і з ким зустрічався біз цього приводу, скрізь наштовхувався на думку: самої Переяславської угоди в Україні ніхто й ніколи не бачив, її немає у вітчизняних архівах, вона нібито зберігається в архіві МЗС Російської Федерації, але недоступна дослідникам.

Свого часу В. Чорний порушив це питання в розмові з давнім знайомим Г. Г. Шевелем, який працював міністром закордонних справ України. У відповідь почув, що якось в Нью-Йорку, на сесії Генеральної Асамблеї ООН під час зустрічі зі своїм союзним колегою А. А. Громико Шевель попросив виправити історичну несправедливість і передати один примір-

ник угоди, підписаний у Переяславі, українській стороні. Андрій Андрійович сказав однозначно: немає проблем! Заходь до мене з офіційним зверненням, я накладу резолюцію. Коли високий чиновник розгонило поставив свій автограф, Шевель мерщій понів «прошення» до завідувачого архівом. Той, звівши очі до стелі, сказав: «Щоб ваше прохання задовольнити, потрібна постанова Політбюро ЦК КПРС. А взагалі означена вами угода входить до переліку документів, жоден з яких не може бути переданий звідси. Ніколи! Нікуди! Нікому! Під цими словами підписав самого Леніна. Так що при всьому бажанні, — розвів руками суворий «зав», — самі розумієте...»

Нині й гадають, чи був цей документ підписаний узагалі, чи Росія завше вершила свої підлі справи супроти України, ігноруючи будь-які угоди.

З огляду на це, Володимир Чорний стверджує: «Не буде перебільшенням сказати, що Україна споконвіку формувалася й міцніла не просто в несприятливих умовах самоідентифікації, а в майже безперервному процесі національно-визвольної боротьби з силами, не зіставлявано потужнішими й відверто ворожими. На кожному етапі їй випадали жорсткі, а то й жорстокі випробування». Що було — те було. Ці випробування вписані в історію не лише суворими рядками кривавих документів, а й тисячами народних дум та тужливих пісень про уярмлене життя багатьох поколінь українців.

Рядки, які обпікають...

Особливо потужні розділи «Облоги» присвячені Голодо-

мору та участі івангородців у Другій світовій війні. Це й зрозуміло. Як пояснює сам автор: «Так багато уваги Голодомору я приділив тому, що ніякі інші події, окрім ще Другої світової, не поглимулися так безбожно над нашим народом, над селом і селянином».

В. Чорного цілком правомірно обпікає думка: за чверть століття — три Голодомори: 1921—1922, 1932—1933, 1946—1947. І це — після Першої світової війни 1914—1918 рр. Невідвратно втрачено цілі покоління українців. Нам іноді кажуть: але ж голод був і в інших регіонах Союзу. Так, але чомусь усюди, де був голод, були українці: Україна, Кубань, Середня Волга і навіть Казахстан. Якийсь горбатий політичний ландшафт!

У Володимира Чорного особливе ставлення до цієї пекучої теми. Йому постійно боліло, що сімейне життя його батьків починалося з... Голодомору. Саме це страхіття стало результатом першої радянської п'ятирічки (1928—1933 рр.), виконаної достроково за чотири роки й три місяці. Голодною смертю в селі годі, за деякими свідченнями, померли 125 жителів, інші називали близько 600, а за пізнішим офіційним довідником — 290. Саме цими роками означено долю молодшого Володимирового брата в Степана, який народився в 1932-му, а в січні наступного року, через голод і холод, став невеличким горбочком на сільському цвинтарі. Отак курс на колективізацію, який пізніше критики комунізму назвуть масовим терором проти селянства, трагічно повернувся тільки супроти однієї звичайної се-

Вікторія КОТЕНОК

■ ЕКОТЕАТР

Врятуймо Русалку разом!

Небайдужі мисткині готують екоперформанс

Русалка XXI століття.
Фото надані командою.

Велика тихоокеанська сміт-тева пляма — це «острів» непотребу в північній частині Тихого океану, площа якого вдвічі перевищує площу України. Він утворився з відходів і завдає фатальної шкоди екосистемі океану: його мешканці сприймають шматки сміття за їжу і гинуть, споживаючи їх, або отруюються й отримують гормональні збої в організмі. Хронічне, гостре відчуття голоду стало постійною умовою життя мешканців морів та океанів, які «смакують» пластик за їжу.

Здавалося б, океан далеко, навіщо нам — українцям — перейматися питанням сміття в океані? Утім захаращення відходами Землі стосується кожного з нас, адже досі в Україні немає достатньої кількості сміттепереробних заводів і пунктів роздільного прийому сміття. Зате ширяться площі сміттезвалищ, які забруднюють землю і повітря, ґрунтові і наземні води, а отже — шкодять життю й здоров'ю людей. Для прикладу, Японія, Німеччина та Швеція переробляють майже 100% відходів.

Екоперформансом «Русалка XXI» молоді театральні мисткині Анастасія Вервейко (режисерка), Марія Крутоголова (художниця), Світлана Олексюк (хореографіня), Алекс Вуд (драматургіня), Яна Шлябанська (композиторка) і Лілія Бевзюк-Волошина (театрознавиця) вирішили спробувати пробудити в українців екосвідомість. Їхній спільний проєкт, який реалізовується за підтримки Українського культурного фонду, це переосмислення відомої казки Ганса Крістіана Андерсена про Русалоньку.

Світ перформансу «Русалка XXI» — це забруднений океан та його отруєні або мертві (через споживання пластику) мешканці. Якою є Русалка нашого століття? Чи існує шанс на її порятунок у сучасних умовах? Заради чого вона вийде до світу людей? Як виглядає Принц і його королівство? Не лише ці питання порушуватимуть у виставі.

— Для мене цей проєкт є дуже важливим не лише тому, що я завжди намагаюся підтримувати творчість молодих митців, — каже Лілія Бевзюк-Волошина, — а й через те, що ми живемо у час, коли вмирають

казки... Переосмислення «Русалоньки» Андерсена в такому важливому для нашого часу світлі — це своєрідний виклик. Екологічні ініціативи в Україні є, але саме формат перформансу допоможе подивитися на ці проблеми по-новому.

Під час реалізації спільно з ГО «Соціальні індикатори» (Центр соціологічних досліджень і розробок для сприяння відкритості, демократичності та гуманності суспільства) було проведено соціологічне онлайн-опитування киян (на тему екології, сортування сміття тощо), результати якого будуть використані у перформансі. Окрім того, організований збір пластикових пляшок (щонеделі з 11.00 до 18.00 із 31 січня до 7 березня), які спершу стануть декорацією та елементами костюмів до вистави, а потім будуть відправлені на переробку. Таким чином, кожен бажачий може стати співучасником процесу створення перформансу і одночасно зменшить кількість викинутого пластику.

— До співтворчості мене надихнула сама ідея проєкту, адже екоперформанс — це досить незвичний формат для України, що дозволяє озвучити важливі питання, — ділиться Алекс Вуд. — Я вже давно шукала для себе як для драматурга досвіду адаптації класики і спільної з режисером творчості. Як на мене, це європей-

Мисткині, які створюють «Русалку XXI».

ський формат: взаємодія режисера та драматурга, створення п'єси у процесі комунікації. А саме співствалення Русалки та екології одразу надихнуло мене на кілька ідей, які сподобалися режисерці, після чого я вирішила долучитися до команди на волонтерських засадах.

Перформанс відбуватиметься у приміщенні станції сортування та переробки сміття «Київміськвторресурси» (вул. Є. Маланюка, 112). Це основна станція у столиці, яка займається переробкою твердих відходів вторинної сировини, включно зі скляними, дерев'яними, полімерними. З 2016 року вона є єдиним підприємством, яке приймає поліетиленові побутові пакети від населення (ПЕТ — пляшки, пластмасу різних видів, макулатуру картонно-паперову, гумові і металеві відходи). Варто зауважити, що усі процеси переробки відходів здійснюються екологічно безпечним способом. Але останні декілька років станція «Київміськвторресурси» перебуває в критичному стані: її намагаються привласнити забудовники. Неодноразово отримували погрози та було навіть

декілька нападів на робітників станції. Підтримати працівників, привернувши увагу більшої кількості людей, та захистити станцію від утиску забудовників стало ще однією метою команди проєкту «Русалка XXI».

— При пошуку локації для перформансу ми з художниками розуміли, що це має бути точно не театральний майданчик, — розповідає режисерка Анастасія Вервейко. — І от одного дня нам трапилася інформація про станцію «Київміськвторресурси». А коли почали про неї більше дізнаватися, про проблеми, з якими вона зіткнулася через забудовників, ми остаточно вирішили обрати її майданчиком для показу. Дирекція одразу пішла нам назустріч і без плати за оренду дозволила репетирувати та втілити на території станції перформанс. Саме внутрішнє приміщення продиктувало і режисерський задум, і сценарію до дійства. Воно задає свою особливу невідому атмосферу перформансу. Звичайно, приміщення не таке привабливе і комфортне, як, приміром, театр. Але воно має власну неповторну енергію, яку варто відчувати.

— На сьогодні проблема за-

бруднення є дуже актуальною в світі та в Україні зокрема, — додає художниця Марія Крутоголова. — Проєкт «Русалка XXI» був задуманий як наш особистий внесок у боротьбу з цією проблемою. Сподіваємось, що акція зі збору пластикових пляшок, а також наш перформанс допоможуть киянам знайти дорогу до станції «Київміськвторресурси» та простимулює подальше бажання до сортування відходів.

Роль Принца у перформансі виконуватиме Ігор Іванов (актор Київського театру юного глядача на Липках; знімався у серіалах «Папик», «Схованки», «Повернення до себе»), а Русалоньки — Анастасія Зюркалова (фільм «Аврора», серіали «Жіноча інтуїція», «Нюхач», «Маршрут милосердя» тощо). Прем'єра відбудеться у березні: заплановано два покази на заводі та одну онлайн-трансляцію (проводитиме організація OpenTheatre). Точну дату прем'єри, а також детальну інформацію щодо збору пластикових пляшок можна дізнатися на «Фейсбук»-сторінці проєкту. Долучайтеся! Врятуймо Русалку (читай — наші місто, країну, планету) разом! ■

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

■ АРТ-ПРОСТІР

Усі відтінки «фірмового» сірого

«Мандри» художника Олега Ясенєва й «Імена»

ряд із вишуканими інтер'єрами й коридорами трансцендентності, спогадами й мріями.

На виставці представлено мистецький альбом художника, що вийшов у серії «Імена». «Це видання вперше найповніше представляє мій творчий доробок, — каже Олег Ясенєв. — Кожен розділ розкриває і світоглядні, й мистецькі засади». У книзі розміщені мистецтвознавчі статті Ольги Лагутенко, Андрія Гуренка й Дмитра Корсуня, що розкривають особливості художнього почерку й мистецькі засади майстра.

Художник щоразу своєю живописною мовою створює виразний візуальний ряд образів-символів, що формують наскрізну тему позачасового існування Світу, розмаїтого в чуттєвій і сенсорній єдності.

«Люблю, коли споглядання транс-

формується і з часом виливається у щось інше... Пізнання, відчуття навколишнього середовища, людей, мистецтва — це дає імпульс до творчості. І я щасливий, що маю таку професію, яка дарує свободу й простір», — говорить Олег Ясенєв.

Живописець народився в селі Дніпровка, що на Запоріжжі. Навчався у Дніпропетровському художньому училищі, Українській академії мистецтва. Свого часу закінчив аспірантуру й викладає в Національній академії образотворчого мистецтва та архітектури. Олег Ясенєв — заслужений художник України, бере участь у республіканських, всесоюзних, міжнародних виставках та пленерах.

Його роботи є в державних та приватних колекціях України, Білорусі, Словаччини, Ватикану, Франції, США та Китаю. ■

Олег Ясенєв.
Фото з власного архіву.

Айнарс Багатскіс
латвійський наставник БК «Київ-Баскет»

**«Ми вийшли до наступного етапу Кубка Європи.
І зараз це найголовніше».**

■ БІАТЛОН

Ковток психологічної впевненості

На чемпіонаті Європи українські біатлоністи зібрали повний комплект нагород

Григорій ХАТА

Сформована впродовж багатьох років традиція відправляти на біатлонний чемпіонат Європи потужний склад знову дозволила збірній України показати пристойний результат на континентальному форумі.

І хоча до перемоги в медальному заліку «синьо-жовті» не досягнули — забракло однієї золотої нагороди, — в польському містечку Дужники-Здруй українські стріляючі лижники та лижниці зібрали повний комплект нагород. Медальний почин у складі української команди зробила Анастасія Меркушина, котра виборола «срібло» в індивідуальній гонці. У гонці переслідування Артем Прима здобув «золото». А в заключний день змагань у синьо-жовтій скарбничці з'явилася естафетна «бронза».

Коментуючи підсумки змагань, президент ФБУ Володимир Бринзак назвав ЧС-2021 турніром невикористаних можливостей.

За словами очільника вітчизняного біатлону, в Душниках-Здруй українська збірна додатково могла виграти ще три нагороди і завершити в командному заліку чемпіонат вище, ніж на четвертому місці. Однак Володимир Бринзак наголошує: «Те, що вибороли, — це добрий результат на сьогодні».

Досвідчений Артем Прима — головний герой біатлонної збірної України на чемпіонаті Європи-2021.
Фото з сайту www.fondoitalia.it.

При цьому всі у збірній задоволені бронзовим фінішем української команди в змішаній естафеті, за яку виступали Грина Петренко (Варвинець), Віта Семеренко, Богдан Цимбал та Артем Прима. На думку очільника ФБУ, успішний старт у цій гонці має додати психологічної

впевненості тим збірникам, які незабаром змагатимуться на чемпіонаті світу в Поклюці.

«Приємно, що Прима і Цимбал отримали впевненість перед чемпіонатом світу, адже їм там стартувати. Для них це була чудова можливість випробувати себе в бойових умовах і отримати

моральне піднесення перед чемпіонатом», — сказав Бринзак.

Нагадаємо, що для частини збірників ЧС проходив у форматі внутрішнього відбору на планетарний форум.

І після завершення персональних гонок у Душниках-Здруй головний тренер «синьо-

жовтих» Юрай Санітра оголосив, що до основного пулу збірної, котра вже перебуває в Поклюці, незабаром приєднаються Меркушина, Вікторія Семеренко, Цимбал та Прима.

За підсумками ЧС саме Артему Примі дісталось найбільше компліментів, адже, окрім своєї «золотої» роботи в персьюті, він зробив величезний внесок для виграшу українською командою естафетної «бронзи». Саме його відмінна стрільба на вогневих рубежах та упевнений хід трасою на заключному етапі підняв синьо-жовтий квартет на п'єдестал. «Звісно, відчувається втома, адже провів практично чотири гонки поспіль. Але є результат, задоволена команда. І сподіваюся, що перед ЧС зможу трохи «відкататися», привести себе в порядок», — зазначив Прима.

Словацький наставник «синьо-жовтих» пояснив, що на ЧС він відпрацьовував модель, котру незабаром застосуватиме на ЧС. Тож у Поклюці на Приму знову очікуватиме змішана естафета. «Зробимо спеціальний план до першого старту, і я впевнений, що Артем як уже досвідчений спортсмен упоратеться і буде добре готовий до чемпіонату світу. Він матиме 10 днів до першої змішаної естафети для того, щоб добре пройшла акліматизація», — відзначив Санітра. ■

■ БАСКЕТБОЛ

«Бджоли»-марафонці

Усі три українські повпреди продовжують свої виступи в чоловічому Кубку Європи

Григорій ХАТА

Після швидкоплинного групового етапу, для котрого знадобилося лише чотири дні, визначилися всі учасники 1/8 фіналу чоловічого Кубка Європи ФІБА.

До наступного раунду турніру пробілися всі представники українського баскетболу, котрі брали участь у групових баталіях.

Оновлений через коронавірусну пандемію регламент змагань значно розширив турнірні можливості команд. Місце в «плей-оф» КЄ змогли отримати навіть колективи, котрі посіли третє місце в своїх «пульках».

Водночас пробитися до 1/8 фіналу українські повпреди змогли й без додаткових переваг, посівши в своїх групах місце, котрі забезпечили їм прямий пропуск до наступного етапу.

Із найменшими складнощами груповий відбір, який проходив за принципом з'їзного мінітурніру, пройшов «Прометей» із Кам'янського. До свого дебюту на євроарені команда Віталія Чернія підійшла з максимальною відповідальністю і виграла всі три матчі своєї «пульки». Спочатку в болгарському Самокові «Прометей» переміг «Київ-Баскет», потім здолав господарів із «Рілські», а на завершення перевершив австрійський «Капфенберг».

У поєдинку українського та австрійського клубу вирішувалася доля прямої пе-

■ ТАБЛО

Кубок Європи ФІБА. Група Е. «Фрібург» — «Дніпро» — 57:62, «Дніпро» — «Анвіль» — 71:74.

Підсумкове становище: «Фрібург», «Дніпро», «Анвіль» — 1 перемога/1 поразка.

Група В. «Київ-Баскет» — «Прометей» — 66:72, «Капфенберг» — «Київ-Баскет» — 51:61, «Прометей» — «Рілські» — 89:76, «Капфенберг» — «Прометей» — 58:64, «Київ-Баскет» — «Рілські» — 69:74.

Підсумкове становище: «Прометей» — 3 перемоги/0 поразок, «Київ-Баскет», «Рілські», «Капфенберг» — 1/2.

репуски до «плей-оф». Програти й чекати на якісь математичні підрахунки у «Прометей» аж ніяк не бажали, тож зробили все, аби вийти до 1/8 фіналу з першого місця. Завдяки потужно проведеній кінцівці поєдинку ігрові гойдалки, в підсумку, перекинулися саме на сторону українського клубу.

Абсолютно за іншим сценарієм розгортався поєдинок заключного туру цієї групи, в якому зустрічалися «Київ-Баскет» та «Рілські». Маючи по ходу поєдинку перевагу в 13 очок, київська команда все ж примудрилася віддати перемогу господарям ізоляційної «бульбашки». Могло здатися, що команда Айнарса Багатскіса нервово очікуватиме результатів підрахунку додаткових показників, оскільки одразу три команди набрали рівну кількість очок.

У дебютному сезоні на євроарені «Прометей» уже пробився до 1/8 фіналу Кубка Європи ФІБА.
Фото з сайту prometeybc.com.

Утім, дозволивши «Рілські» здобути в матчі підсумкову п'ятиочкову перевагу, в «Київ-Баскеті», схоже, добре знали тонкощі регламенту, котрі навіть з «-5» дозволяли столичному клубу «на виході» отримати одну з двох прямих перепусок від групи до «плей-оф».

«Ми вийшли до наступного етапу. І зараз це найголовніше. Те, як ми почали гру, як ми відіграли дві чверті, я думаю, це був наш найякісніший баскетбол. Проти нас грала краща команда Болгарії, з гравцями збірної, котра мала перевагу домашнього майданчика. Однак, думаю, нам дійсно не вистачило ресурсу, але я пишаюся своєю командою, котра витримала цей важкий чотириденний марафон», — заявив головний тренер «Київ-Баскету» Айнарс Багатскіс.

Єдину ж перемогу в Самокові, котра

стала доленосною для «Київ-Баскету», підопічні Багатскіса здобули над «Капфенбергом».

«Я радий, що ми вийшли з честю з цієї ситуації. Вітаю всіх фанатів «Київ-Баскету» з виходом у плей-оф до 16 кращих команд Кубка Європи ФІБА. Подивимося, чого ми вартуємо», — заявив Багатскіс.

На тлі турнірних страждань київських «бджіл» шлях «Дніпра» до «плей-оф» Кубка Європи виглядає легкою прогулянкою. Вийшло так, що про свій вихід до 1/8 фіналу КЄ команда Дениса Журавльова знала ще на половині турнірної дистанції, маючи в своєму активі одну лише стартову перемогу.

На гру другого туру «дніпряни» виходили вже з квитками до «стикових матчів», відтак не виключено, що саме це й не дозволило їм виграти свою групу. ■

Читайте
в наступному
номері:

Заручниця століття

Броніслава Зеленська з Проскурівщини пережила Голодомор, працюючи в чоловічій бригаді

16 | УКРАЇНА МОЛОДА
ВІВТОРОК, 2 ЛЮТОГО 2021

КАЛЕЙДОСКОП

■ ЧАРИВНЕ ДЗЕРКАЛЬЦЕ

Біллі Айліш проти бодішеймінгу

Дара ГАВАРРА

Чимало стереотипів, нав'язаних суспільству рекламою, «глянцем», індустрією моди, призводить до комплексів, особливо в підлітковому віці, невдоволення власним тілом чи іміджем, а з боку обивателів — ще й до бодішеймінгу (дискримінації через зовнішній вигляд. — Ред.). Ще з підліткового віку через це страждала й популярна американська співачка Біллі Айліш. Ну, здавалося б, які можуть бути проблеми в суперпопулярній 19-річній зірці, нагородженої «Еммі», обласканої увагою публіки й критиків, яка має мільйонні гонорари? Проте дівчина нещодавно зізналася, що з дитячих літ переживала через своє недосконале, як їй здавалося і здається до цього часу, тіло. Займаючись у дитинстві танцями, дівчина вже тоді вживала таблетки для корекції ваги тіла і навіть одного разу обмочилася в ліжку через ті пігулки. Вона втрачала

притомність через недодання, але все одно худнула, адже так вимагали закони шоубізнесу — бути тоненькою, як тростиночка.

Саме через невдоволення своєю зовнішністю дівчина постійно носить хоч і брендові, дорогі речі, проте безформені й оверсайзи (тобто не за розміром). Так вона намагається приховати деякі недоліки (на її думку) свого тіла. Нещодавно її зазнімували папараці, коли вона прогулювалася в топі та коротких шортах, і в інтернеті тут-таки почалося цькування й шеймінг співачки. На щастя, каже Айліш, вона давно прийняла своє тіло таким, яке воно є, вважає себе здоровою і цілішною, ніж була підлітком, і ці нападки її вже не зачіпають, як раніше. Проте вона в курсі, як ненавидять її тіло в інтернеті.

Зазначимо, співачка не раз виступала проти бодішеймінгу і навіть зняла кліп на цю тему. ■

Співачка розповіла про свої «взаємини» з власним тілом

Біллі Айліш.

Варка ВОНСОВИЧ

Батьки одного жителя Канзасу (США) дуже любили розгадувати кросворди, тож син вирішив пожартувати над ними й подарував кросворд... на 28 тисяч (!) слів. Палетка цієї головоломки мала розміри 213 см x 213 см, складалася з 90 тисяч квадратиків і 28 тисяч слів, а брошура із запитаннями складала 100 сторінок. Можливо, подарунок сина так би й лежав десь на полиці й припадав пилом, якби не коронавірус, який загнав усіх по хатах. Тож десь у квітні минулого року батьки, аби не нудьгувати, здмухнули пил із того кросворду, який про-

■ ЖАРТИ

Розваги під час пандемії

28 тисяч запитань? Не проблема!

лежав без діла 10 років, і почали його розгадувати. Та річ у тім, що розкласти його на столі виявилось неможливо через гігантські розміри. Проте головоломка була обачно розділена на 9 частин, тож літні люди почали розгадувати її частинами, а потім їх з'єднали і прикрипили на стіні, щоб сфотографувати і вислати сину як доказ, що вони

впоралися з його завданням.

На розгадування кросворду пішло 10 місяців, тож подружжя не нудьгувало під час пандемії. У січні вже цього року батьки надіслали сину «звіт» про зроблену роботу і пожартували — тепер йому доведеться попітніти, щоб перевірити правильність їхніх відповідей. ■

■ ПОГОДА

3 лютого за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, мокрий сніг і дощ. На дорогах місцями ожеледиця. Вітер південно-західний, 7-12 м/с. Температура вночі -4...-6, удень +1...+3.

Курорти Карпат: хмарно, невеликий мокрий сніг і дощ. **Славське:** вночі 0...-2, удень +3...+5. **Яремче:** вночі 0...-2, удень +3...+5. **Міжгір'я:** вночі 0...+2, удень +4...+6. **Рахів:** уночі +1...+3, удень +5...+7.

1 лютого висота снігового покриву становила: **Дрогобич** — 4 см, **Стрий** — немає, **Славське** — 9 см, **Плай** — 57 см, **Міжгір'я** — 6 см, **Рахів** — 10 см, **Долина** — 1 см, **Івано-Франківськ** — 1 см, **Яремче** — 4 см, **Коломия** — 3 см, **Пожежевська** — 59 см.

сонячно

мінлива хмарність

хмарно

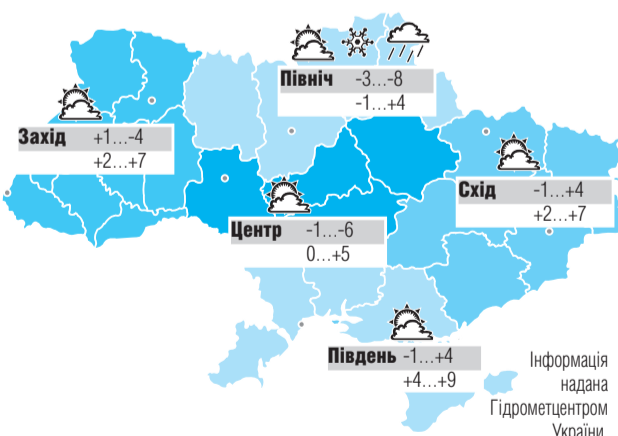
дощ

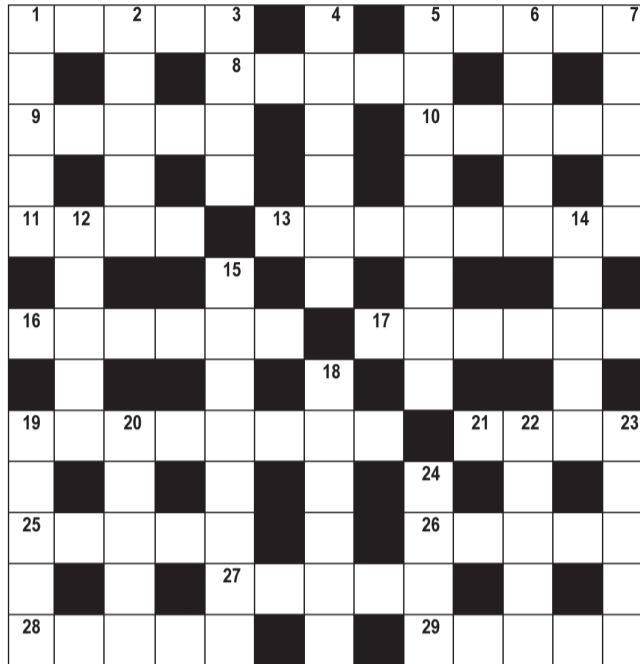
сніг

дощ, гроза

Інформація надана Гідрометцентром України.

■ КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №8

По горизонталі:

1. Заросла дерном та кущами улоговина, утворена зазвичай руслом висохлої ріки. **5.** Витягнуті, відносно невисокі пасма пагорбів. **8.** Місто в Нідерландах, де засідає Міжнародний військовий трибунал. **9.** Один із провідників гайдамацького руху, який, за легендою, вбив своїх синів-католиків. **10.** Пер... — французький Дід Мороз. **11.** Давньогрецька богиня перемоги. **13.** Велике озеро на кордоні Перу та Болівії. **16.** «Священна війна» мусульман. **17.** Український композитор, автор знаменитої «Мелодії» з фільму «Високий перевал». **19.** Частина цілого, уривок, уламок. **21.** Вигода, отримана за домовленістю. **25.** Експрезидент Чехії, колишній драматург і дисидент. **26.** Культурна столиця України. **27.** Ім'я одного з синів Богдана Хмельницького, який став гетьманом після смерті батька. **28.** Гопак, капоейра, полька, пасадобль. **29.** Пристрасний аргентинський танець.

По вертикалі:

1. Вінницький козацький полковник, один з героїв фільму «Вогнем і мечем». **2.** Невелика прісноводна риба. **3.** Єгиптянка, рабиня Авраама, яка народила йому сина Ізмаїла. **4.** Каша чи пюре як доповнення до м'ясних страв. **5.** Старе полотно, яке використовують у прибиранні. **6.** Го-

ловний герой поеми Тараса Шевченка «Гайдамаки». **7.** Перша літера грецького алфавіту. **12.** Субтропічне дерево, фіга, смоква. **14.** Тверда поверхня замерзлої водойми. **15.** «Подільський Робін Гуд», опіваний Марко Вовчок в однойменній повісті. **18.** Солдат регулярної піхоти Османської імперії, яка набиралася із слов'янських полонених, обернених у мусульманство. **19.** Герой роману Булгакова «Майстер і Маргарита», один із поету Воланда. **20.** Підвищення в церкві перед іконостасом. **22.** Країна на Сході, на прапорі якої зображено кедр. **23.** Спеціальний знак, який випікали на шкірі тварин чи рабів та злочинців. **24.** «Брат» скрипки, що має більш низький регістр звучання. ■

Кросворд №6 від 27 січня

■ ПРИКОЛИ

Йде лекція про шкоду алкоголю.

Лектор: — Відомо чимало випадків, коли дружина йде від чоловіка, який п'є. Голос із залу: — І скільки для цього треба випити? *

— Сьомо, любий, коли ми одружимося? — Я не хочу одружуватися, а хочу їсти. — Якраз на весіллі й поїси. *

Єврейський похорон .

— Якове Мойсейовичу, ви такі поспівчувати? — Ні, я такі впеннитися. ***

Перехожий звертається до поліцейського: — Шановний, тут просто перед вами грають у наперстки, а ви проходитье повз. — Я вчора вже поставив тисячу гривень і все програв. ***

Провізор навчав практиканта: — Із цієї банки ми наливаемо лише тоді, коли почерк на рецепті нерозбірливий.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефони редакції: 044-361-62-61;
з мобільного: 094-926-32-61
Електронна пошта редакції:
ukr.moloda@ukr.net
Рекламне бюро:
reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації:
454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем —
vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітаємо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується
у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009008
«Видавничий дім
«Високий Замок» — у Львові
Зам. блок №40
Верстка та виготовлення
фотоформ —
комп'ютерний центр
редакції «УМ»,
Газета виходить
у вівторок, середу,
п'ятницю—суботу (спільний номер)
Тираж 86734